

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор на науките” по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство” на тема „**Инфраструктурна осигуреност на устойчивото развитие**”

- **Автор на дисертационния труд:** проф. д-р Красимир Иванов Ениманев, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър” – Варна.
- **Рецензент:** проф. д. ик. н. Йосиф Илиев Илиев, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър” – Варна

I. Оценка на концептуалната рамка на дисертационния труд

Концептуалната рамка на дисертационния труд, представена в неговия увод заслужава специално внимание и оценка. По същество заложените в нея „опорни точки” в голяма степен определят значима изследователска ниша, а оттук научноизследователски търсения на автора и предизвикателства, които той поема и се стреми да решава в цялостното дисертационно изследване.

Внимателният прочит на увода на труда ми дава основание да оценя **положително** неговата концептуална рамка. Синтезирано основни аргументи за горната оценка са:

- Успешно е аргументирана актуалността и значимостта на дисертационния труд. Откроена е изследователска ниша в него, която надгражда в определена степен досегашни научно-методически постижения в областта на устойчивото развитие, зависимо от неговата инфраструктурна осигуреност. Несъмнена, според мен, е полезността и значимостта на изследването за българската практика и по-специално в регионален план.

- По добър начин са дефинирани в органично единство пет от ключовите компоненти на концептуалната рамка, а именно: обекта на изследване, предмета на изследване, изследователската теза, целта и задачите на дисертационния труд.

- На добро равнище са изведени редица допълващи компоненти на концептуалната рамка на труда, в т. число синтезът на методологията и методическите подходи и положения, информационната база на изследването и др.

Може да се обобщи, че концептуалната рамка съдържа начални основания и аргументи, които позволяват да се достигне до солидно в научен и практико-приложен план дисертационно изследване в съответствие с изискванията за присъждане на научната степен „доктор на науките”.

II. Аналитична характеристика и оценка на съдържанието на дисертационния труд

При общ обем от 425 стр., дисертационния труд е структуриран в увод, три глави, заключение, богат списък от използвана литература, приложения. Възприетата от автора структура на труда в достатъчна степен произтича и съответства на формулираната цел и подцелите на труда и в този смисъл създава възможности за тяхното изпълнение.

Първата глава сполучливо е дефинирана от автора като изходна концепция на изследването. Тя може да бъде оценена като подходящ теоретичен фундамент на дисертационния труд, включващ седем целево подбрани от автора аспекта. В контекста на темата на труда акцентите в нея са поставени върху проучване на широк и специфичен понятиен апарат (в т. число устойчивост; устойчиво развитие; инфраструктурата като база и фактор на устойчивото развитие и т.н.).

По своя характер постиженията на автора в първа глава могат да бъдат определени като обогатяване на съществуващи знания, което, според мен, е преди всичко в постигнатото в добра степен единство в трактовката на седемте аспекта на авторската концепция и редица доказателствени факти за мястото и ролята на инфраструктурата като значим фактор на устойчивото развитие.

Втора глава представлява задълбочаване на изследването по посока на разкриване взаимните връзки между инфраструктурната изграденост и инфраструктурната осигуреност на и за устойчивото развитие. Главата представлява комбинация на теоретични постановки и практическо изследване в отделни региони на страната. Изхождайки от богатството на аспекти на понятието „инфраструктура” авторът е възприел методически подход за изследване, който да позволи обхващане на многообразието от влияещи фактори. Особено внимание е отделено на организационно-управленските страни на развитието на инфраструктурната база и на използване на проекти и Еврофондовете за инфраструктурна осигуреност на устойчивото развитие. Постиженията на автора в тази глава са предимно свързани с аргументиране на разнообразието от класификации на богатото понятие „инфраструктура” и на влияещите фактори върху нея. Методическият инструментариум на изследването е сравнително скромно постижение, защото в недостатъчна степен позволява да се идентифицира „картината”, особено по отношение на връзката между „инфраструктурна осигуреност – устойчиво развитие”.

Трета глава на дисертационния труд третира насоки за инфраструктурна осигуреност на устойчивото развитие. Насоките са обособени от автора в три групи (респективно направления). Първото направление третира възможности за постигане на реален ръст в приноса на

инфраструктурната осигуреност към устойчивото развитие. Второто направление обхваща необходимо усъвършенстване на процесите на прогнозиране и планиране развитието на инфраструктурната осигуреност в административно-териториалните единици и регионите на страната. Третото направление е ориентирано към подобряване организацията и управлението на инфраструктурната осигуреност в административно-териториалните единици със специален акцент върху рационалното използване на финансови средства по фондове на ЕС. Изведените от автора насоки в посочените направления могат да бъдат оценени положително преди всичко от гледна точка на практическата им полезност.

Обобщената ми оценка за дефинираните в автореферата приноси на дисертационния труд е следната:

- Приносите правилно и сполучливо са обособени в две групи – научни и научно-приложни.

- Сред научните приноси намирам, че е спорен този с №2, а именно – обогатяване на теорията за обществено развитие в процеса на устойчиво развитие. Независимо, че са налице отделни виждания и формулировки на автора в този контекст те, според мен са недостатъчно развити в дисертационния труд преди всичко в теоретичен план.

- Прекалено амбициозно е формулиран от автора и принос №2 в научно-приложните приноси и по-конкретно „предложен е модел за управление използването на инфраструктурната изграденост.....”. От научна гледна точка е трудно да се приеме, че в труда е разработен подобен модел, а по-скоро става дума за един добър обхват от техники в тази посока.

Независимо от изказаните съображения по два от формулираните от автора приноси, останалите приноси отразяват постижения в дисертационното изследване.

III. Относно автореферата на дисертационния труд

Представеният автореферат на труда е в обем от 55 страници. Неговото съдържание реално отразява в синтезиран вид и логическа последователност основните моменти на цялостното дисертационно изследване. В този смисъл може да се твърди, че авторът е подходил коректно към разработване на автореферата.

В автореферата приносите на дисертационното изследване са обособени правилно в две групи – научни приноси и научно-приложни приноси.

Към автореферата в редица негови страници може да се отпрати претенция предимно по отношение на научния стил на изложение.

Към автореферата са представени ограничен брой публикации на автора по дисертационния труд, но прегледът на публикациите му общо показва значителна публикационна активност, в т. число включително по темата на труда.

IV. Критични оценки, бележки, въпроси и препоръки

Дисертационният труд в неговата цялост е продукт на многогодишни интереси и изследвания на проф. Ениманев. Несъмнено е, че в богатата област на организационно-управленската проблематика на инфраструктурната осигуреност и устойчивото развитие авторът има резултати, позволили разработването на дисертационния труд. Същевременно могат да бъдат отправени редица бележки, въпроси и препоръки, произтичащи от проучването на труда:

1. Независимо от демонстрираната широка ерудиция на автора по изследваната в труда проблематика, в редица случаи стилът на изложение,

макар ясен и разбираем, „напуска” строго научните формулировки и има повествователен и/или описателен характер. Това в определена степен се отразява на неговото качество в научно отношение.

2. Многократните повторения в труда като цяло за значимостта и актуалността на изследваната проблематика определено е могло да се ограничат.

3. В методическата част твърде подробно са представени широк кръг **известни въпроси**, свързани със системите и системния подход, вместо възможен техен синтез и особено – важната и необходима тяхна адаптация към обекта и предмета на дисертационното изследване.

4. Задълбоченото навлизане в производствената инфраструктура (на равнище предприятия), макар да показва отлично нейно познаване от автора, е могло много по-успешно да се обвърже с вижданията му, заложен в концептуалната рамка на труда.

5. Две от основните понятия в дисертационния труд, а именно „инфраструктурна изграденост” и „инфраструктурна осигуреност” се нуждаят **при защитата на труда** от по-прецизно дефиниране и преди всичко от аргументиране на връзките между тях в контекста на устойчивото развитие.

6. Макар и в синтезиран вид, **при защитата на дисертационния труд** авторът е необходимо да вземе отношение по следния въпрос: Може ли да се твърди, че предложените в труда концептуални въпроси и механизми са намерили адекватно развитие в третата глава на дисертационния труд в качеството на практически насоки?

7. Като препоръка за бъдещи изследвания на автора може да се отправи следното: Ориентация към доразработване и аргументиране на още по-стройна и конкретна методика за проучване на **равнището на**

инфраструктурна осигуреност на устойчивото развитие с оглед на нейно възможно успешно използване в практиката. Настоящият дисертационен труд съдържа потенциал в тази посока, а авторът на труда проф. Ениманев има адекватен научен потенциал.

Заклучение

Авторът на дисертационния труд проф. д-р Красимир Ениманев е утвърден преподавател и изследовател с трайни научни интереси и публикационна активност в богатия обхват на темата на труда. Инфраструктурната проблематика е водещо направление както в неговите научни публикации (монографии, студии, статии, научни доклади), така и в преподаваните от него учебни дисциплини. Може да се твърди, че при него е налице симбиоза между преподаване и обучение на студенти, научно ръководство на дипломанти и на докторанти, изследователска и консултантска дейност в подкрепа на бизнеса и практиката. Признание за него е членството му в редица съюзи, съвети и комисии, основано на професионални компетентности за полезно участие в тях.

Дисертационният труд на проф. д-р Ениманев е закономерен резултат от последователни във времето творчески усилия в осмисляне и обогатяване на актуална и значима за науката и за практиката проблематика.

Цялостният анализ на дисертационния труд, независимо от откритите в рецензията бележки, въпроси и препоръки, позволява да се обобщи следното. Трудът съдържа приносни моменти, които обогатяват съществуващи знания и методически положения във важна за икономиката на страната област, а именно инфраструктурната осигуреност на устойчивото развитие. Трудът в неговата цялостност има практическа значимост и полезност.

Давам своята **положителна оценка** на рецензирания дисертационен труд, който отговаря на изискванията за присъждане на научната степен **„доктор на науките“** на професор д-р Красимир Ениманев по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“. Предлагам на уважаемото научно жури да присъди научната степен **„Доктор на науките“** на проф. д-р Красимир Иванов Ениманев по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

23.09.2014 г.
София

Рецензент:
Проф. д. ик. н. Йосиф Илиев